

יחסה של ספרות חז"ל לעוני לעניים ולצדק חברתי, ומה ניתן ללמוד מכך על יחס החברה לעני ולחלש בימינו?

ערב דיון לכבוד ספרה של יעל וילפנד

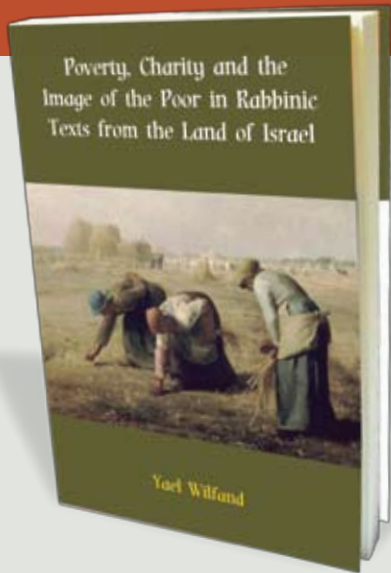
Poverty, Charity and the Image of the Poor in Rabbinic Texts from the Land of Israel

יום שני, ח באייר תשע"ה, 27 באפריל 2015, 17:00-19:30

תופעת העוני מלווה את החברה האנושית משחר ההיסטוריה. כל חברה פיתחה לה דרך משלה להתייחס לעוני ולהתמודד עמו. ד"ר יעל וילפנד, מתארת בספרה, כיצד הסבירו חכמי ארץ-ישראל בחמש המאות הראשונות לספירה את תופעת העוני, כיצד הציעו להתמודד עמה ובאיזה אופן שרטטו את דמותו של העני. עיון במקורות מעלה שהחכמים התחבטו רבות בסוגיות אלו וניסו לגשר על הפער בין הציווי המקראי לתמוך בעניים לבין התרבות ההגמונית וההיררכית של העולם הרומי, ואחר כך הנוצרי, שבו חיו. על אף הפערים העמוקים בין המציאות בעולם העתיק למציאות בעידן שלנו, השאלות המרכזיות רלוונטיות גם בימינו.

חלקו הראשון של ערב העיון יעסוק בזיקתה של ספרות חז"ל לצדק חברתי ובשאלות כגון: מיהו עני ומהן הסיבות לעוני? מי אחראי לעוני ומהן חובות החברה לעניים? כיצד נכון לחלק את המשאבים המוגבלים של הקהילה המוקצים לתמיכה בעניים? האם על הנותן לעני לצפות להכרת תודה? האם יש מקום לפתח יחסי פטרונות בין הנותן למקבל? ועוד. מגוון העמדות המתגלות במקורות בנוגע לשאלות הללו מאפשר דיון מרתק ביחס לעוני ולתמיכה בעניים.

בחלקו השני של הערב נבחן מהן עמדות היסוד המוסריות בתרבות ישראל ונדון בשאלה האם ניתן לעשות שימוש בתשובות שסיפקו החכמים בבואנו להתמודד עם המציאות הכלכלית-חברתית בימינו - מציאות הנשענת על האתוסים של תרבות המערב, ששורשיהם בתרבות היוונית והרומית.

Sheffield Phoenix Press, 2014

"זכה עימי": האם ניתן לעצב השקפת עולם חברתית-כלכלית מודרנית על בסיס תרבות חז"ל כפי שהיא משתקפת בספרה של וילפנד?

ד"ר מנחם בן שלום, המכללה האקדמית אחווה

חיים בעוני: יד הגורל או מעשה ידיו של העני? - המחלוקת בתקופת חז"ל והיום

פרופ' אביה ספיבק, התוכנית לכלכלה וחברה במכון ון ליר בירושלים; אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מגיבה: ד"ר יעל וילפנד, האוניברסיטה הפתוחה

דיון בהשתתפות הקהל

מנחה: ד"ר רבקה ניר, המחלקה להיסטוריה, פילוסופיה ומדעי היהדות, האוניברסיטה הפתוחה

היחס לעוני ולעניים ותורת הצדקה של חז"ל כפי שהן משתקפות בספרה של יעל וילפנד

פרופ' ישעיהו גפני, החוג להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים

ממצוות הלוואה למצוות צדקה: תמורה חז"לית ופשרה

ד"ר בני פורת, ראש המכון לחקר המשפט העברי, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים

במכון ון ליר בירושלים, רח' ז'בוטינסקי 43, ירושלים. טל' 02-5605222, www.vanleer.org.il

הכניסה חופשית

תמונות שיצולמו במהלך האירוע יפורסמו באתר המכון וברשתות החברתיות לא תתאפשר חניה בשטח המכון (חניה מוסדרת ברחובות הסמוכים)

